

[18. 5.]

VOORGESTELDE AMENDEMENTEN.

I.

De ondergeteekende stelt voor als sub-amendementen op de amendementen der Commissie van Rapporteurs:

Art. 34a. Aan » 3°. In de faculteit der geneeskunde" toevoegen:

» c. in de tandheelkunde."

Aan » Hoofdstuk IV, van de wetenschappelijke graden, art. 6" toevoegen als 2de alinea:

» Tot het afleggen dezer examina in de faculteiten der geneeskunde en der wis- en natuurkunde worden ook zij toegelaten die het diploma bezitten van het eindexamen der hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus."

Indien het examenstelsel van het wets-ontwerp behouden blijft:

Op art. 75, als 2de alinea hetzelfde als hierboven op art. 6.

Art. 84, » 4°. het doctoraat in de artsenijsbereidkunde" valle weg.

Art. 85, » eerstgemelde" vervalte.

Art. 86, het tweede examen, voor de drie doctoraten hetzelfde, betreft:

a. de ontleedkunde,

b. de physiologie.

Art. 87, de letters c, d, f, met de daarbij behorende vakken, vallen weg.

Art. 93. In de faculteit der wis- en natuurkunde worden toegekend:

1°. het doctoraat in de wis- en sterrekunde;

2°. het doctoraat in de natuurkunde.

Verder zoo als het artikel.

Art. 94, bij te voegen aan het einde van a: » alsmede de beginselen van de mechanica en van hare voornaamste toepassingen".

Art. 95, » het doctoraat in de wis-, natuur- en sterrekunde" te lezen: » in de wis- en sterrekunde".

Nieuw art. 95a. » Het tweede examen voor het doctoraat in de natuurkunde betreft:

» a. de integraalrekening;

» b. de theoretische mechanica;

» c. de voortgezette studie der natuurkunde;

» d. de voortgezette studie der scheikunde;

» e. de meteorologie."

Art. 100 te lezen

» Hij die het tweede examen voor het doctoraat in de wis- en sterrekunde of voor het doctoraat in de natuurkunde met goed gevolg heeft afgelegd, moet ook de bewijzen leveren zijner bekwaamheid in de praktische sterrekunde of in de praktische natuurkunde."

Art. 120, de laatste regel van elke alinea vervalte.

Art. 135, de woorden in den aanhef der 2de alinea » aan wie geen vakken worden aangewezen, of" vervallen.

ROMBACH.

II.

De ondergeteekende heeft de eer de volgende wijzigingen

in het wets-ontwerp tot regeling van het hooger onderwijs voor te stellen.

Art. 5.

Gymnasia zijn gemeentelijke instellingen voorbereidend tot het universitair onderwijs.

Aan de gymnasia wordt onderwijs gegeven in:

a. de grieksche taal en letterkunde;

b. de latijnsche taal en letterkunde;

c. de nederlandsche taal en de stijlleer;

d. de fransche taal;

e. de hoogduitsche taal;

f. de geschiedenis;

g. de aardrijkskunde;

h. de wiskunde;

i. de natuur- en scheikunde;

k. de redeneerkunde.

Aan de gymnasia kan ook onderwijs gegeven worden in:

l. de hebreuwsche taal;

m. de engelsche taal;

n. de gymnastiek.

Het bijwonen van de lessen, in deze drie laatstgenoemde vakken gegeven, wordt niet verplichtend gesteld.

Al hetgeen de toelating tot de gymnasia, de verplichtingen van den rector en de leeraren, de regeling van het onderwijs en de vacantien betreft wordt, voor zooverre het niet door deze wet is geregeld, door burgemeester en wethouders, curatoren gehoord, vastgesteld.

Toelichting.

De wijziging in art. 5 voorgesteld betreft de voorgestelde lijst der leervakken, en bedoelt het voorbereidend karakter der gymnasia duidelijk te doen uitkomen.

Wanneer aan een gemeentebestuur de bevoegdheid gegeven wordt om onderwijs in andere vakken dan die onder a—k vermeld te doen geven, komt het billijk voor het bijwonen van dit onderwijs in onverpligte vakken evenmin verplichtend te stellen, voor welke vrijstelling buitendien ook andere redenen bestaan of bestaan kunnen.

Art. 14.

Om tot leeraar aan een gymnasium benoemd te kunnen worden, wordt gevorderd, behalve een getuigschrift van goed zedelijk gedrag, afgegeven door het hoofd van het bestuur der gemeente of gemeenten, waar men gedurende de twee laatste jaren heeft gewoond:

a. voor de grieksche en latijnsche talen en letterkunde, de graad van doctor in de klassieke letterkunde;

b. voor de nederlandsche taal en de stijlleer, de graad van doctor in de nederlandsche taalkunde;

c. voor de fransche, hoogduitsche en engelsche talen, het bezit eener acte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in die vakken;

d. voor de geschiedenis en de aardrijkskunde, de graad van doctor in de klassieke letterkunde of die van doctor in de nederlandsche letterkunde;

e. voor de wiskunde en de natuur- en scheikunde, de graad van doctor in de wis-, natuur- en sterrekunde;

f. voor de redeneerkunde, de graad van doctor in de klassieke letterkunde, of die van doctor in de nederlandsche letterkunde;

g. voor de hebreuwsche taal, de graad van doctor in de semitische letterkunde.

Tot het geven van dit onderwijs zijn ook benoembaar

de Nederlandsch-Israëlitische en Portugeesch-Israëlitische godgeleerden van den eersten en tweeden rang en godsdienstonderwijzers van den hoogsten en middelsten rang;

h. voor de gymnastiek, het bezit eener acte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in dat vak.

Tot het geven van het onderwijs hierboven vermeld onder a, b, e, f zijn ook benoembaar zij, die voldaan hebben:

voor a, aan het examen vermeld in art. 103;
„ b, „ „ „ „ „ 107;
„ e, „ „ „ „ „ 94;
„ f, „ „ „ „ „ 103 of 107.

Voor de rectoren en conrectoren, met uitzondering der conrectoren van progymnasia, wordt de graad van doctor gevorderd.

Toelichting.

De wijzigingen in dit artikel aangebragt volgen uit de wijziging van art. 5.

De alinea in het wets-ontwerp volgende op de voorlaatste alinea volgens dit voorstel is weggelaten op grond dat het niet alleen billijk maar ook wenschelijk toeschijnt dat het bedoelde onderwijs alleen gegeven worde door personen, die, zelve aan eene universiteit gestudeerd hebbende, de eischen der voorbereiding kennen.

Art. 94.

Het eerste examen, voor de vier doctoraten hetzelfde, betreft:

- de hoogere stekunde en de differentiaal-rekening, de analytische en de beschrijvende meetkunde;
- de beginselen der sterrekunde;
- de natuurkunde;
- de scheikunde;
- de aard-, delfstof-, plant- en dierkunde.

Toelichting.

Er bestaat geen voldoende reden om het eerste examen voor het vierde doctoraat anders in te rigten dan voor de drie eerstgemelde doctoraten van art. 93. Dan kan art. 98 wegvallen.

De bolvormige driehoeksmeting behoort, van wege hare aard en van hare veelzijdige toepassing in de hoogere wiskunde, tot de elementaire wiskunde.

Art. 95.

Het tweede examen voor het doctoraat in de wis-, natuur- en sterrekunde betreft:

- de integraal-rekening en andere vakken van hoogere wiskunde;
- de mechanica;
- de voortgezette studie der sterrekunde;
- de voortgezette studie der natuurkunde;
- de meteorologie.

Toelichting.

a. De integraal-rekening slechts hier te vermelden, schijnt eene vergissing te zijn;

b. De mechanica is zuiver theoretisch en vindt hare toepassing in de natuurkunde en in de sterrekunde.

De werktuigkunde en de mechanische technologie kun-

nen niet beschouwd worden als toepassingen der zuiver theoretische mechanica. Daarom kan men hier volstaan met het woord mechanica alleen te gebruiken.

Art. 98

kan wegvallen. (Zie de toelichting op de wijzigingen in art. 94.)

TEDING VAN BERKHOUT

[18 6.]

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET. *Nadere nota van wijzigingen.*

In het belang der discussie heeft de ondergeteekende de door de heeren JONCKBLOET c. s. voorgedragen amendementen op de artt. 7, 9 en 10 overgenomen, behoudens onderstaande wijzigingen in de redactie, welke geen bijzondere toelichting schijnen te behoeven.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
HEEMSKERK.

Gewijzigde artikelen.

Art. 7.

Het onderwijs aan de gymnasia wordt gegeven in eenen zevenjarigen cursus, in overeenstemming met een leerplan, door Ons bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld, regelende den omvang van het onderwijs, in art. 5 genoemd, en de wijze, waarop het over de verschillende jaren van den cursus moet worden verdeeld.

Dit leerplan wordt zóó ingerigt, dat het na het vijfde jaar splitsing toelaat, tusschen de leerlingen die gedurende de twee laatste jaren van den cursus voortgezet onderwijs hoofdzakelijk in de letterkundige en die dit hoofdzakelijk in de wis- en natuurkundige vakken verlangen te genieten.

Het staat aan de besturen van gemeenten, waar de bevolking minder dan twintig duizend zielen bedraagt, vrij den zevenjarigen cursus met drie jaren te verminderen. In dat geval moet het onderwijs in het eerste studiejaar van den verkorten cursus overeenstemmen met dat in het eerste studiejaar van den zevenjarigen cursus, en zoo elk volgend jaar. De gymnasia met aldus verkorten cursus dragen den naam van progymnasia.

Art 9.

Om als leerling aan een gymnasium te worden toegelaten, wordt het afleggen van een examen gevorderd.

Dit examen afgenomen door een of meer leeraren onder toezigt van curatoren, betreft voor de toelating tot het eerste studiejaar: het lezen, schrijven, rekenen, de beginselen der Nederlandsche taal, der aardrijkskunde en der geschiedenis.

Voor de toelating tot een hooger studiejaar betreft het examen hetgeen in het voorgaande studiejaar is onderwezen aan het gymnasium, tot hetwelk de toelating wordt verlangd.

Geen leerling van een gymnasium wordt tot een hooger studiejaar bevorderd dan ten gevolge van een bij het einde van het studiejaar door leeraren onder toezigt van curatoren te houden overgangsexamen, waaruit blijkt dat hij voldoende kundigheden bezit om het onderwijs in dat studiejaar te kunnen bijwonen.

Bij verschil van gevoelen tusschen leeraren en curatoren omtrent den uitslag van een examen beslist het collegie van curatoren.

Art. 10.

Aan de leerlingen der gymnasia met zevenjarigen cursus, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, wordt eenmaal 's jaars gelegenheid gegeven, om, ten gevolge van een mondeling en schriftelijk examen, een getuigschrift te verkrijgen, dat zij bekwaam zijn tot